

Előfizetési díj:

Negyedévre — 2 kor.
Félévre — 4 kor.
Égész évre — 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

IX., Ferencz-körút
31. szám, I. em.

Megjelen július és augusztus kivételével havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornászó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljai helyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A közegészségügy s a testgyakorlat.

Jahn ekkép jellemezte a tornaiskolákat: „Minden tornaiskola gyakorló tere a testi erőnek, iskolája a férfias bajnoki képességnek, versenytere a lovagiasságnak, segítője a nevelésnek, egészség ápolás és nyilvános jótékony-ság.“ A testgyakorlatnak e definíciója bizonyára a legjellemzőbb mindazon definíciók közt, melyek közszájon forognak. Tagadhatatlan, hogy különböző korokban az uralkodó eszméknek megfelelőleg e definíció egyik vagy másik oldala lesz előtérbe tolva. A mult század hatvanas éveiben például Németországban oda irányult a testgyakorlat, hogy minél edzettebb, hadképesebb ifjúságot neveljen a veszélyben levő nemzetnek. És akkor ez helyén is volt. Most azonban egész más szempontok uralkodnak: a közegészségügy s a közjótékony-ság szempontjai. Nem mondjuk, hogy csak ezek birnak létjoggal; hisz ez a legegyszerűbb felfogás volna. Mi csak azt állítjuk, hogy e szempontok foglalkoztatják ma kiválóan a kedélyeket, minthogy a társadalom, az emberiség érdekei ezek fölé terelik figyelmünket.

A tornászat általánosabb elterjedtségével az emberi nemet vonzó kilátások kecsegtetik. Kinek a szive ne dobogna hangosabban, ha egy egészségtől duzzadó, hajlékony és mégis

bátor, erélyes és ügyes jövőndő nemzedéket, mely át van hatva szép érzéssel és hazaszeretettel, képzel el magának. Szép álmom ez, de a mig be fog teljesedni sok víz folyik le a Dunán. Több nemzedéknek kell még születnie és sirba szállnia, mig fokozatos fejlődés utján ez eredmény el lesz érhető. De azért mi nem csüggedünk. A bátor hegymászó új erőt merit abból is, ha utjának egy kanyarulatán a még oly magas hegytetőt megpillantja. Bennünket is buzdítsanak a kilátások munkásságra. Nagy dicső feladat áll előttünk.

E feladat még fontosabb és sürgősebb, ha csakugyan áll, hogy az emberiség erejét gyengítő befolyások a civilizáció terjedésével mind többek lesznek. Csakugyan áll e az, hogy nemünk egyre gyengébb és egészségtelenebb lesz? Ha e kérdést úgy akarnók eldönteni, hogy korunk nagyobb műveit összehasonlitanók az ókor nagy műveivel, melyek óriási emberi erőt vettek igénybe, akkor korunk bizonyára nem áll hátrább. Összműködés tekintetében nem csak, hogy elérjük, de bizonyára felül is muljuk a régieket.

Általában szokásos az ősoket óriás és törhetetlen embereknek gondolni. A középkor buzogányos hősei csakugyan nagyalkatu és erős izmu férfiak voltak. És mégis bizonyítja a történelem, hogy ama korok emberei a vál-

tozó éghajlat, betegségek, nyomor véletlenségeinek könnyebben estek áldozatul, mint a mai „elkorcsosult“ emberek. Ama rettentő barbarok, teutonok, czimberek, kik könnyedén mentek át az Alpokon, Olaszország meleg földjére érve, mint a hó ugy olvadtak el. Ragályos betegségek ezreket öltek meg közülük s a többiek is majdnem ellenállás nélkül a rómaiak áldozatul estek. Hát azok a százerek, kiket rajongás vitt a Megváltó sirjához! Mily sokan indultak el és mily kevesen érkeztek a szent földre. Betegség, éhség és szomj százezrivel ragadta el őket. S ennek a rendkívüli halandóságnak nem csak az ut szenvedése és nyomora volt okozója. A hiba a szervezetben is rejtett. Ama korok emberei nagy izomzatuak és nagy természetűek voltak; de egészség és erő, inkább az edzett és iskolázott testben lakik.

Hiteles szemlélőknek adatai, régi fegyverek, paizsok, dárdák kétségen kívül helyezik, hogy az ősök ereje általában nagyobb volt a miénknél. Mi ennek az oka? Első sorban mindenesetre a hajdan jobban működő természetes kiválasztás. A spártaiak a beteges gyermeket tudvalevőleg kitétték s így csak az erősebbek maradtak fenn. A középkorban is több gyermek pusztult el, mint ma. A humanizmus, az orvosi tudomány nem volt még kifejlődve s így a gyöngé természetűek elpusztultak. A halál kénye-kedve szerint öldökölt a kisdedek közt s csak a nagyon erősek maradtak fenn. Ez az oka, hogy a régi emberek erősek voltak.

S valóban mai nap is tapasztaljuk, hogy a hol nagyobb a gyermekhalandóság, ott kevesebb a gyenge ember. A gyermekmenedékhelyek, bölcsőházak, gyermek-kórházak, szeretetházak, lelenczházak tömérdek gyermeket mentenek meg a pusztulástól, kik régebben mind tönkre mentek volna.

Hasonlóan gyöngíti az emberi nemet az iskolai nevelés. Mi bizonyára nem vagyunk az iskolai nevelés ellenei. Büszkék vagyunk iskoláinkra s alig tudjuk magunkat a multba visszaképzelní, mikor hatalmas királyok sem tudták nevüket aláírni. De azért nem hunyunk szemet az iskola félszégei előtt sem. Nagyon gyöngíti az emberi nemet a töméntelen

sok ülő-óra otthon és az iskolában, a rossz levegő s a kevés mozgás. A vérszegénységben s az idegbajokban szenvedők száma módfelett nagy. Bizton állíthatjuk, hogy a városi tanulóleányok többsége vérszegénységhez mutat hajlamot.

A mai nemzedék gyöngeségének és idegességének lényeges oka végül maga a kor. A nagyszerű, hallatlan találmányok, a gépek örült zakatolása, a sürgés, zshivaj, egy szóval az egész modern tehniká nívóvózássá tette az emberi nemet. A nagyipar, nagykereskedés minden téren kiszorítja a kisipart s a kiskereskedést. Az önfentartás napról-napra nehezebb s a létért való küzdelem elkeseredettebb lesz! A forgalom örült gyorsasága szinte felkavarta a régi nyugodt, boldog életet. Egy hó alatt ma többet él az ember, mint régen te egy század alatt. A nemzetek életében is a legnagyobb reformok, újjáalakítások bámulatos gyorsasággal mennek véghez. — A hírlapok, a színház, az irodalom mind csak idegvesztő élvezeteket nyújt. Csoda-e hát, ha korunk idegbajban szenved! A mértéktelen italélvezet, a szesznek, opiumnak rendkívüli elterjedtsége még hozzá járul e bajhoz s a gyökeres reformokat még égetőbb szükségletté teszi.

Korunkban nem hiányoznak kísérletek e bajok orvoslására.

Nyaranta megindulnak a nagy népvándorlások. Ki a szabadba, a természet ölébe tér a nagy város ideges uri embere, hogy gondtalanul éldegélve, elfeledje e létért való küzdelmeket. A nyarankinti nagy népvándorlások mindegyre emelkedőben vannak; mindegyre többen keresnek a forró napokban üdülést a viruló természetben.

De ez évenként ismétlődő nagy kirándulásokon a szegényebb néposztály nem vehet részt. Ennek a helyettesítésére való a testgyakorlat, mely a mellett tágitja, a fáradt agyvelőt kipihenteti, a vérbe több élenyt vezet s az idegrendszernek új erélyt kölcsönöz. Ez a nagy hivatás jutott a testgyakorlatnak, hogy az elgyengelő emberi nemet megőrizze a végpusztulástól s a nagy városok korcs-gyermekeit vissza vezesse a természet ölébe.

Az Aradi Tornaegyesület közgyűlése.

Az Aradi Tornaegyesület folyó hó 8-án d. e. 11 órakor tartotta meg XXIX. évi rendes közgyűlését a tagok nagymérvű érdeklődése mellett. A közgyűlésen 57-en voltak jelen. Urbán Iván elnök lelkes beszéddel nyitotta meg a népes közgyűlést, melyet a közgyűlés éljenzéssel fogadott.

Az elnöki megnyitó után Nagy Sándor titkár-művezető felolvasta a választmánynak az 1907. évi működéséről szóló jelentését, melyet a közgyűlés egyhangulag tudomásul vévén, a fölmentvényt a választmánynak megadta.

Majd Kómives József pénztáros tette meg jelentését és előterjesztését, amely szerint az egyesület készpénzvagyona: 9744'06 korona, leltári érték tornaszerekben, csónakokban és csónakházban 11470'31 korona. A pénztári jelentést a közgyűlés tudomásul vette. A közgyűlés úgy a pénztárnoknak, mint a számvizsgáló bizottságnak a fölmentvényt megadta.

Az 1908. évre szóló költségelőirányzat bevétel: 5120 korona, kiadás 5060 koronában állapított meg.

Nagy Sándor titkár-művezető indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy 1909-ben megünnepeli az Aradi Torna Egyesület 30 éves évfordulóját a következő sorrenddel: február 3-án, mint amely napon az egyesület első hivatalos tornaóráját tartotta, délelőtt a városháza disztermében diszközgyűlést tart, melyre Arad vármegye és Arad város közönsége és az összes hazai torna- és sportegyletek s az Aradi Tornaegyesületnek 1879-től 1909 ig volt összes tagjai meghívottnak. Este a színházban disztornázás, három női csapat zene mellett füzért mutat be, élőképek, tornagulák, vívóakadémia. Előadás után a Fehér Keresztben táncmulatság. Ugyanezen év pünkösdjén a Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége támogatása mellett kerületi szövetségi torna- és atletikai ünnepély lesz Aradon. Az ünnepély költségeire a közgyűlés 1000 koronát megszavazott.

Urbán Iván elnök ezután megköszönte a közgyűlésnek úgy a maga, mint tisztviselő társai és a választmány iránt megnyilvánult bizalmát s a lejárt megbízatást a közgyűlés kezébe visszahelyezte s fölkerlte a közgyűlést, hogy az ügyrend értelmében a választást ejtse meg s arra korelnököt válasszon. Korelnökül egyhangulag Szél Ernőt, a szavazatszedő bizottságba Bauer Gyulát és Faragó Alfrédet kérték fel. A választás eredménye: elnök: Urbán Iván, alelnök: Steinitzer Pál dr., titkár-művezető: Nagy Sándor, pénztáros: Kómives József, ügyész: Groszman Alfréd dr., ellenőr: Szilárd Győző, orvos: Schuster Henrik dr., szertárosok: Nádray Aurél (torna), Holländer Emil (evezős), választmány: Angel István dr.,

Aussterweil László dr., Balázs Géza, Bauer Gyula, Czédly Károly dr., Dálnoki Nagy Lajos dr., Darányi János, Földes Soma, Grabner Károly, Groszman Emil dr., Heks Vilmos, Janesovics Ferencz, Kapriva Vince, Saczay István, Samzer János, Lantos Miksa, ifj. Nachnébel Ödön, ifj. V. Neuman Adolf, V. Neuman Alfréd, V. Neuman Samu, Neumer József, Reiniger Samu, Sármezei Endre, Somogyi Gyula dr., Steiner Ferencz, Sugár Jenő dr., Szántay Béla, Szántay Lajos, Szántó Mihály, Szegő József, Wally György, Weiman József, Weisz Hugó, Weisz Izidor, Weisz Mór. Pótvalasztmány: Buzás Vilmos, Dobsa Ferencz, Kreiling Péter, Schreyer Viktor, Tiffert György. Számvizsgáló-bizottsági elnök: Kell Lajos, tagok: Binder Gyula, Faragó Alfréd.

Kovács Vince lelkes szavakban méltányolta Urbán Irán elnök, a tisztviselői kar és a választmány érdemeit s indítványára a közgyűlés elismeréssel és jegyzőkönyvi köszönettel adózott a tisztviselői karnak és választmánynak. Végül Steinitzer Pál dr. alelnök indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy az uszó sportot is fölveszi munkarendjébe. (Gy. r.)

Labdarugás.

Az angol szövetségek vizálya és a Magyar Labdarugók Szövetsége.

A napilapokban is mind sűrűbben megjelenő egyes cikkek és közlemények téves alapon foglaloznak az English Football Association és az angol Amateur-Association között mult év őszén kiütött konfliktussal s a fennálló viszonyokban teljesen tájékozatlanul, olyan ráfogásokkal illetik a legagilisabb magyar sportszövetséget, a Magyar Labdarugók Szövetségét, melyek elég alkalmasak arra, hogy úgy a sportköröket, mint a közvéleményt félrevezessék. Kétségtelen hogy az angol és a magyar sportkörök között ősidóktól fennálló jó viszony megbolygatása káros hatással volna a magyar sport fejlődésére és éppen ezért szükséges, hogy a tévedések és helytelerül megalkotott vélemények paralizálása érdekében közelebbről megvilágítsuk azon eseményeket melyek összefüggésben állanak az angol football körök vizálykodásával s a melyekből kitünik hogy ezen kérdésben a Magyar Labdarugók Szövetsége állásfoglalása korrekt és helyes volt.

Angliának összes sportkörei, melyek a football sporttal foglaloznak, az English Football Association Limited kötelékébe tömörültek. Az EFA-t annak idején amatőrök alapították. Az alapítás idejében még Angliában sem volt olyan nagy mérvben kifejlődve a professzionizmus, hogy egy külön amatőr és egy külön professzionista szövetség alapítása vált volna szükségessé. Így tehát az EFA, épp úgy mint hazánkban a MLSz. a footballsport egyetlen kormányzó

hatósága volt, mely az összes angol football köröket egyesítette magában. Idővel aztán némelyik amatőr egyesületből professzionista csapatok és ezek mellett egészen új csapatok és egyesületek is alakultak melyeknek szervezete professzionista alapon történt, t. i. játékosait fizették és a mérkőzésekből befolyó jövedelmeket részvénytársasági alapon egymásközt elosztották. Ezen professzionista alakulatok mellett természetesen az amatőrök is intenzív működést fejtettek ki sőt hogy a legfelsőbb irányító hatalmat maguk részére biztosítsák, az EFA-ban a vezetést megtartották.

Az EFA működése eredményezte aztán, hogy Angliában úgy az amatőrök, mint a professzionisták egyesültek, sőt az EFA a sportnak egységes vezetése és ellenőrzése szempontjából a legszigorubb eszközökkel keresztülvitt, hogy a rajta kívül álló testületek a football sportot nem üzhették. Ilyen módon egyesítette is az EFA kebelében az összes (amatőr és professzionista) angolországi football egyesületeket és testületeket, melyeknek száma a 10.000-et jóval meghaladta.

Ezen a felettébb erős alapon aztán az EFA-t Angliában nemzeti (National) sportszövetségnek tartották, amely úgy befelé, mint kifelé képviselte Anglia egész football-sportját. Ezen helyzetben az EFA jogosítva van Anglia reprezentatív csapatával képviseltetni sportját, s ezen, az egész angol nemzetet képviselő szövetségi válogatott vagy designált csapat (mert egy ízben a „Corinthian FC“-ot érte az a nagy kitüntetés, hogy Angliát az EFA megbízásából képviselhette), járja be aztán a kontinenst és a többi világrészt is.

Az 1903-ban Bernben megalakult Federation Internationale de Football Association kötelékébe, melynek az összes kontinentális footbollsövetségek a tagjai, az EFA csak 1906-ban lépett be és csak azért ily későn, mert a F. I. de F. A. alakulását, minthogy nem ő (az EFA) kezdeményezte, hanem ebben a francziák és svájcziai megelőzték, nem jó szemmel nézte. Így is mintegy 3 évig volt képes ez a hatalmas nemzeti szövetség dacolni a F. I. de F. A.-al, mert hiszen azon időpontig a nemzetközi szövetségnek különösebb jelentőséget nem is tulajdonítottak, míg a hatalmas EFA — a footbollsport irányítója — nem lépett tagjai sorába. Furcsa helyzet is volt az mikor EFA még nem volt tagja a F. I. de F. A.-nak s a nemzetközi szövetség szabályai mégis kimondották azt, hogy a football-t mindenütt a világon csakis az EFA által alkotott játékszabályok vagy azok esetleges változtatásai szerint lehet játszani. Végre aztán az EFA is belépett a nemzetközi szövetségbe és mint ilyen rögtön el is ösmertetett.

1907. év őszén aztán — holmi régebbi surlódások és nézeteltérések okából — az EFA tekintélyesebb amatőr testületei kiváltak és egy amatőrszövetség alakítását kísérelték meg.

Hogy már most Angliában az EFA mellett még egy másik footbollsövetség is működne, arról nekünk magyaroknak csak éppen olyan és annyi étesülésünk van, mint a többi kontinentális footbollsövetségeknél. Ezek az értesülések legnagyobbbrészt az angol hírlapok közleményeiben és magánlevelezésekben merülnek ki. Másrészt pedig szembe állítandók ezek az EFA által megindított erélyes akcióival, mely hivatkozással a F. I. de F. A.-nak azon sarkalatos szabályára történt, hogy „a nemzetközi szövetség tagja csakis a nemzetközi szövetség elismert tagjával léphet viszonzosságba.“ A F. I. de F. A.-nak egy másik szabálya pedig teljes határozottsággal kimondja, hogy „minden önálló országban vagy nemzetben csak egy önálló (nemzeti) szövetség ismertetik el.“

Az EFA tagja a nemzetközi szövetségnek Ez alapon tehát viszonzosságban áll a nemzetközi szövetség összes tagjaival: a Magyar Labdarugók Szövetségével is, melyet az Amsterdamban 1907-ben megtartott football kongresszus, mint önálló nemzeti szövetséget végleg elismert.

Az EFA-t is, a MLSZ-t is a nemzetközi szabályok lekötik. Addig tehát, míg az EFA mellett Angliában egy másik angol szövetség elismerve nincsen, addig sem a MLSZ, sem más önálló nemzeti szövetség, Angliában más szövetséggel viszonzosságba nem léphet, mint az EFA-val. Ez a magyarázata annak is, hogy a F. I. de F. A. hozzájárulásával az EFA válogatott csapata — mely a brit szigetország labdarugó sportját fogja reprezentálni — az idén tavasszal mérkőzői fog a belga, a holland, a német, az osztrák, a cseh és a magyar legitim football szövetségek reprezentatív csapataival.

Ami már most azt a kérdést illeti, hogy a MLSZ mennyiben támogathatná az EFA ellenesek mozgalmát, az már annál inkább sincsen összefüggésben az amatőr sporttal, mert hiszen az EFA — mint fentebb vázoltuk — nem professzionisták szövetsége, így tehát a MLSZ-nek viszonzossága az EFA-al nem az amatőrség rovására történik, mely állításunk bizonyítására felemlítjük, hogy az összes kontinentális footbollsövetségek tiszta amatőr jellegűek és mindannyian viszonzosságban állanak az angol nemzeti szövetséggel, az EFA-al, mely egynéhány disszidált amatőr klub kiválása dacára, még ma is főhatósága az angol football sportnak, tehát a professzionistának és az amatőrnek egyaránt.

Egyébként tudomásunk van arról, hogy az u. n. Amateur Association, sem a MLSZ-hez, sem más kontinentális football szövetséghez ez idő szerint nem fordult olyan természeti kérelemmel vagy kérdéssel, hogy ezek az új alakulás létrejöttét támogassák vagy pedig az EFA mellett az AA elismertetését elősegítsék. Ebből is következik aztán, hogy a footbollsport vezető körei az egész mozgalomnak csak helyközi jelen-

tőséget tulajdonítanak, mely magában Angliában is teljesen megtörik az EFA erélyes intézkedésein.

Alapos tévedés és csak egy némely magyar sportember felesleges aggodalma az, ha az EFA ellen megindult mozgalomból az amatőr footbalsport összeomlására következtetnek.

Sajnálatos körülmény, hogy az EFA ellenes mozgalom miatt oly kiváló angol csapat, mint pl. a Corinthian FC. nem mérkőzhetik semmiféle football egyesülettel, de ebből az esetből is csak arra következtethetni, milyen hatalmas igazának kell lennie az EFA-nak, hogy Anglia kedvező egyesületével szemben is érvényesíteni tudja hatalmát — amit az angol közvélemény pedig megnyugvással fogad.

Az EFA korántsem akadályozza meg az „Amatőrök” működését — dacára az ellene megindult akciónak, ami kitűnik abból, hogy az angol főiskolai csapatokat (melyek pedig szintén részesei a mozgalomnak) mentesítette a bojkott alól. Így az oxfordi és cambridge-i egyetemek csapatai szabadon mérkőzhetnek egymás között. A Corinthianok pedig, látva, hogy az EFA szigorú intézkedései ellen tehetetlenek, önként lemondtak összes lekötött mérkőzéseikről, ami nagyon sportszerű és felettébb sovén eljárás, mert kifelé nem bontja meg az angol sportkörök egységét.

Helytelen dolog és nagy tájékozatlanságra vall tehát az English Football Association-ról úgy beszélni, mint professzionista szövetségről, vagy pedig párhuzamot vonni közte és a nemzetközi vonatkozásokban még nem legitim Amateur Association közt. Angliának ezen időpontig csak egy football szövetsége van; ez az English Football Association. Ugy a Magyar Labdarugók Szövetsége, mint a többi kontinentális szövetség ezzel tartozik viszonyosságban állani addig, míg erre vonatkozólag a nemzetközi football szövetség másként nem intézkedik.

A MLSz. állásfoglalása tehát sem helytelen sem szerencsétlen; mert az MLSz. állást nem is foglalt s csak a nemzetközi szabályokra való hivatkozással fedte eljárását úgy, mint ahogy azt a többi, összes football szövetség megtette.

Malecki Román,
a MLSz. főtitkára.

A székesfőváros az Ifjúsági Labdarugó Szövetségnek. Abból az alkalomból, hogy az ifjúsági Labdarugó Szövetség a múlt hónapban öt éves fenállását ünnepelte, a szövetség, a mindenkori ifjúsági bajnokcsapat díjazásául a székesfővárostól vándordíjat szerezzen, beadvánnyal fordult a székesfőváros tanácsához. A tanács méltányolta a szövetség működését s különösen az, hogy a szövetség, főleg az iparos- és munkásifjúság közt terjeszti a sportszellemet és ezért az I. L. Sz.-nek 300 korona értékű vándordíjat adományozott. A díj kiiratásának részleteiről a főváros úgy intézkedett, hogy Kárpáthy Béla, a Magyar Labdarugó Szövetség elnöke az I. L. Sz.-gel egyetértve gondoskodik a kiírásról.

Lawn-tennis. A Magyar Athlétikai Club lawn-tennis szakosztálya közelebb tartotta tisztújító közgyűlését a szakosztály tagjainak nagy érdeklődése mellett. Az ülésen Asbóth Jenő bajnok elnökölt. Lauber Dezső titkár előterjesztette a szakosztály ez évi működési tervét. A szakosztályi tagságra 120 tag jelentkezett s ennek megfelelőleg a klub vezetősége tiz pályát bocsát a tagok rendelkezésére. Labdaszükségletként nem kevesebb, mint száz tucsat Slazenger versenylabda szerepel az előirányzatban. A tagok kényelmének fokozására ugy a klubház társalgójában, valamint a női és férfi öltözőben jelentékeny átalakítások vannak folyamatban; bejelentette egyuttal, hogy a szokásos tavaszi nagy nemzetközi tennis-verseny előkészületei már folyamatban vannak s hogy a klub vezetősége már érintkezésbe lépett a külföldi tennisközpontokkal a verseny terminusának egyeztetése és az angol versenyzők közös lehozatása érdekében. A szakosztályi közgyűlés tudomásul vette a titkár előterjesztését s megválasztotta az új tisztikart. A szakosztály igazgatója Schmid Ödön, a kiváló tennis szakférfiu lett, aki erős szervező képességével és szaismeretével vette kezébe a MAC. e hatalmas fejlődésében levő sportágának ügyét. A választás eredménye a következő.

Igazgató: Schmid Ödön, kapitány: Kormoss Kálmán, előadó: Löllbach Kálmán, jegyző: Riek Ödön, szertáros: Kóczy Aladár, bizottsági tagok: Asbóth Jenő, bajnok: Becker Géza, Hedinger Miksa, Yolland Arthur dr., Kertész János, Liszka Viktor dr., Minich Jenő dr., Zipernovszky Ferencz. Napibiztosok: Bánhegyi Géza, Fritz Oszkár, Horvátovits Iván, Hosszu Lajos, Jonescu Kornél, Kelemen Aurél, Petróczky László, Pongrácz László, Pongrácz Albert báró, ifj. Selevér József, Toldy József.

Torna, atletika, vivás

A Magyar Testgyakorlók Körének házi versenye február 29-én folyt le. A verseny fényesen sikerültnek mondható, ugy a diszes közönség, mint a versenyzők nagy száma folytán. A versenyzők közül különösen Gellért Imre és Gutwillig Endre tűntek ki. Részletes eredmény a következő:

Kezdők versenye. (Magas korlát.)

1. Grünfeld Sándor 8¹/₂ pont.
2. Farkas Mór 8 pont.
3. Rosenberg S., a handicap győztese.

Haladók versenye. (Magas korlát.)

1. Gutwillig Sándor 9¹/₂ pont.
 2. Stern Sándor 8¹/₂ pont.
 3. Felsmann F. 7¹/₂ pont.
- Stern Endre a handicap győztese.

Képzettek versenye. (Ló.)

1. Gellért Imre 9¹/₂ pont.
 2. Dr. Róz Imre 9 pont.
 3. Reichmann Zs. 8¹/₂ pont.
- Nyisztor János a handicap győztese.

Kötelmászás.

1. Gál Endre.
2. Gellért Imre.
4. Tuli Géza.

Társasélet a Magyar Athlétikai Clubban. A tavaszi és nyári szezonban élénk társasélet színhelye lesz ismét a MAC. margitszigeti clubháza. A gyephockey és lawn-tennisosztály hölgytagjainak immár nagyra növekedett száma arra indította a MAC. vezetőségét, hogy megalakítsa a klub hölgyválasztmányát, amely tevékeny részt fog venni a klubélet fellendítésében. A klubház nagyszabású vendéglői felszerelése ezidén is kitünő kezekbe van lefektetve úgy, hogy a klubtagok legkényesebb igényeit is ki tudja elégíteni. Az állandó vacsorázó társaságok és a szokásos hetenkint kétszeri kedélyes tennis-vacsorák ezidén is nagyszámban fogják a klub hölgy és férfi tagjait a Margitszigetre vonzani. A társas szórakozások fénypontja a MAC. nagyszabású „Garden Party“-ja lesz, amely a főváros legelőkelőbb társaságát fogja május hó folyamán a margitszigeti klubházba és az erre célra feldiszitett s fényesen kivilágított sporttelepre összegyűjteni. A MAC. margitszigeti klubháza nagy méreteivel, kényelmes berendezésével s pompás fekvésével hivatva van arra, hogy a sport üzésével kapcsolatra méltó keretet nyújtson a társas szórakozásokra is; a magyar sportéletnek viszont igen nagy előnyére szolgál, ha a társaságbeli körök ilyen módon a sport iránti érdeklődés körébe bevonatván, a magyar sportéletnek hiveivé s esetleg aktív művelőivé válnak.

Házi verseny. A Budapesti Torna Club folyó évi márczius 6-án jól sikerült házi versenyt rendezett. A BTC.-nek ez volt az utolsó sportműködése jelenlegi tornacsarnokában, mert a csarnokot még ebben a hónapban bontani kezdik, hogy kibővitve és a modern igényeknek teljesen megfelelően átalakítva, még az ősszel a használatnak átadható legyen.

A csarnok a jelenlegi helyén marad, de kibővítetik és két emelet lesz föléje építve; az első emeleten a klub-öltözők, iroda, szertár, fürdő-bassein és a társalgó, a második emeleten pedig az intézeti rajzterem lesz elhelyezve. A BTC. nemcsak egy mintaszerű tornacsarnokot, hanem kényelmes, új otthont is nyer, melyben az eddiginél is intenzivebb sporműködést fejthet ki.

A házi verseny eredménye a következő volt:

I. Ifjúsági lovon:

1. Bauer Ferencz 10¹/₄ p.
2. Kremer Jakab 10 p.
3. Bayer 9 p.

II. Haladók koralton:

1. Nemeeskei Ferencz.

III. Képzettek lovon:

1. Szabó Kálmán 9¹/₂ p.
2. Weymann Alfréd 7¹/₂ p.

IV. Seniorok gyűrűn:

1. Scherteni G. 6¹/₂ p.
2. Kirchenheuser ü¹/₄ p.
3. Pázmány 6 p.

A. Súlyemelés 42 kgr.:

1. Weymann Alfréd 20 emeléssel.
2. Szabó Lajos 17 emeléssel.
3. Bayer 14 emeléssel.

A Magyar Testgyakorló Köre tisztikara a mostában lefolyt közgyűlésen és választmányi ülésen a következőképp alakult meg: Elnök: Brüll Alfréd. Al-elnökök: Röser A. Edvin és Rosenberg Ervin. Titkár: Aida Henrik. H.-titkár: dr. Róz Imre. Jegyző: Holicz Ödön. Pénztárnok: Láng László. Ellenőr: Simon János. Ügyész! dr. Bodori Gyula. Orvos: dr. Simon Gyula. Művezető: Vágó Manó. Szakosztályvezetők: birkózás: Brüll Alfréd, tennisz: Rosenberg Armin, uszás: Barvnyi Arthur, atlétika: dr. Radó Arthur. football: Szüsz Hugó, torna: dr. Róz Imre. Az igazgatóság tagjaivá lettek: Röser A. Edvin, Sas Kálmán és Simon János, hivatalból tagok a titkár és a pénztáros.

A Magyar Athletikai Club csapatvívóversenyének végeredményei a következők:

I. A MAC. első csapata: Halász Gyula, Krencsey Géza, Nagy Béla dr., Szántay Jenő; ez a csapat nyerte Andrassy Géza gróf tiszteletdíját.

II. A MAC. második csapata: Tóth Péter dr., Gerde Oszkár, Pajzs Pál, Lichtneckert András; ezek nyerték a honvédelmi miniszter tiszteletdíját.

III. A Nemzeti Vivó Club: Werkner Lajos, Gonda Illés dr., Garai János és Grünwald Béla nyerte a közös hadügyminiszter tiszteletdíját.

Gróf Apponyi Albert a MOB diszelnöke. A Magyar Olimpiai Bizottság elnöksége m. hó 25-én tisztelgett gróf Apponyi Albert kultuszminiszternél, hogy felkérje, vállalná el a MOB diszelnöki tisztét, amelyre a végrehajtó-bizottság legutolsó ülésén egyhangú lelkesedéssel megválasztotta. A küldöttséget, melynek gr. Andrassy Géza elnök, dr. Gerenday György ügyvezető alelnök s Lauber Dezső titkár voltak tagjai, a kultuszminiszter igen szívélyesen fogadta, kijelentette, hogy a MOB. diszelnöki tisztét készséggel elfogadja s igen rokonszenvesen emlékezett meg a magyar sportéletnek a londoni olimpiai játékokon való képviseltetéséről. A küldöttség átnyújtotta egyuttal a MOB memorandumát, amelyben a végrehajtó-bizottság javaslata értelmében fel vannak sorolva az egyes sportágakban nélkülözhetetlen kiküldetések s a kiküldetésekhez szükséges költségek. Az összes költségek 40.000 koronára rugának, amely összeggel a magyar sportélet teljes erejével részt vehetne az olimpiádon. A küldöttség ezután báró Barkóczy Sándor min. tanácsost kereste fel, aki, mint a testnevelési osztály kultuszminiszteriumi vezetője, fontos faktora e nagyjelentőségű ügy előkészítésének és kedvező megoldásának, akinél kérelmével ugyancsak rokonszenves fogadtatásra talált.

A Budapesti (Budai) Torna Egylet e hó 11-én este saját tornacsarnokában tornaversenyt rendezett, az olimpiára kiküldendő tornászok javára. A verseny

minden tekintetben sikerült, különösen szép volt a csoportverseny, melyben a Nemzeti Torna Egylet csapata győzött.

Részletes eredmény:

I. A Nemzeti Tornaegyesület csapata. 16.41 pont.
Csapatvezető: Ujhelyi Sándor.

A csapat tagjai: Meilinger Béla, Sándor Gyula, Csécsy Andor, Christian Jenő, Brenninger Ede és Göb-bel György.

II. A Budapesti (Budai) Tornaegyesület B) csapata. 15.83 pont.

Csapatvezető: Bély Mihály.

A csapat tagjai: Szánthó László, Wagner Rudolf, Kováts Nándor, Bajor Károly, Lehótzky István és Csalótzky Károly.

III. Az Óbudai Tornaegyesület csapata 13.50 pont.

Csapatvezető: Babel Rezső.

A csapat tagjai: Buda Gyula, Gebhardt József, Görtler József Hellmich Ottó, Weichardt Kálmán és Wilkesmann Ernő.

Magas korlát:

1. Herczeg István Szegedi TE. 17.08 pont.
2. Witzelsberger Károly BKTE. 16.91 pont.
3. Christian J. Nemzeti TE. 16.33 pont.
4. Görtler József OTE. 15.91 pont.

Lovon:

1. Szabó Kálmán BTC. 21.33 pont.
2. Kovács Nándor BKTE. 20.66 pont.

Nyujtón:

1. Herczeg István Szegedi TE. 16.29 pont.
2. Erdődy Imre BBTE. 16.08 pont.
4. Brenninger E. TTE. 15.76 pont.
4. Vitzelsberger BBTD. 15.67 pont.

Az „Aradi tornaegyesület“ köréből. A közel napokban tartotta meg az „Aradi Tornaegyesület“ választmánya február havi gyűlését, melyen új tagokul fölvétettek a férfi tornaszakosztályba: Sármezey Endre, Barta Adolf, Weiss László, Herstein Izsó; a női tornaszakosztályba: Mandl Rózsi. Nagy Sándor titkár mű-vezető jelentésének tudomásul vétele után Kőmives József pénztáros tett jelentést a pénztár állásáról, mely szerint pénztári egyenleg az 1907. év végén 9751.14 korona, mint a választmány tudomásul vett. Az 1907. évi rendes közgyűlés 1908. márczius 8-án lesz a városháza emeleti tanácstermében. Nagy Sándor jelentette, hogy a IX-ik országos tornaünnepély 1908. június 7—8-án a pünkösdi ünnepek alatt Budapesten lesz, melyen az „Aradi Tornaegyesület“ is részt vesz s ugyanezen alkalommal fogja a Toldi-vándordíját is magas nyujtón védeni. Ezután a folyóügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért. A gyűlésen Steinitzer Pál dr., alelnök elnöklésével jelen voltak: Szeghő Hugó dr., Kapriva Vincze, Bauer Gyula, Kőmives József, Földes Soma Holländer Emil, Lantos Miksa. (gy. r.)

Uszás, evezés.

A Magyar Uszó Szövetség és a társadalom. A Magyar Uszó Szövetség a következő felhívást bocsátotta ki:

Felhívás a társadalomhoz!

Az uszással foglalkozó magyar sportegyletek, — felbátorítva azoktól a nagy sikerektől, melyeket az uszósport évek hosszú során át, úgy honunkban, mint külföldön felmutatott, — egyhangulag kimondták, ilyen hatalmas és virágzó sportágnak egyedül és megfelelő

érdekeit kellő módon kizárólag szolgáló, önálló testület illetőleg szövetség sürgős megalakításának szükségességét. A Magyar Uszó Szövetség ennek folytán a sportélet osztatlan tetszése s egyleteink páratlan támogatása mellett 1907. évi december hó 12-én megalakult, czéljául tüzvé ki, hogy:

a) A magyar uszó-sportot minden irányban előmozdítsa, fejlessze és a legszélesebb körökben népszerűsítse;

b) az uszás-tanítás kötelezővé tételét az összes középiskolákban elérje;

c) a hivatásos uszómesterek kiképzésében, vizsgáztatásában és nyilvántartásában a hatóságokat támogatassa;

d) a vízből mentést a magyar szent korona országainak területén a hazai mentő-egyesületekkel karöltve szervezze és kiterjessze.

E kitűzött nagyfontosságú célokból láthatók már a szövetség nagyarányu tervei, melyek minden hasonló testület működési körét messze túl fogják szárnyalni. Mert az uszás-tanítás kötelezővé tételének elérése az összes középiskolákban a modern testnevelési eszmék újabb diadalát jelentené. Külföldön évek óta nagyméretű mozgalom indult meg ez irányban s így nekünk, magyaroknak, kik hivatottságunkat az uszás terén már számtalanszor kimutattuk, e téren sem szabad hátra maradnunk.

A fenti czéllal szorosan összefügg és szinte egyik előfeltétele az uszómester-képzés, mert az uszni tudás sikeres terjesztésére csak akkor számíthatunk, ha szakképzett és fegyelmezett tanítókra, oktatókra teszünk szert.

A vízbőlmentés szervezését eléggé okadatulja az a számos és rendszeren halálos kimenetelű baleset, melyekről napilapjaink a nyár folyamán oly gyakran megemlékeznek. Sikert itt is csak a két előbbi czél megvalósításától, főleg az uszni tudás általánosításával érhetünk el, de ezek mellett a szakszerű mentés ismertetésével, mentőszerek beszerzésével és felállításával és a mentések alkalmával érdemeket szerzett egyének kitüntetésével is remélhetünk némi eredményt.

Láthatja ezekből mindenki, hogy nemcsak a sportokkal foglalkozó s azok iránt előszeretettel viselő községeket, hanem az egész magyar társadalmat érdeklő s közelről érintő célok és feladatok várnak itt megvalósításra.

Eredményt azonban csak akkor fogunk felmutathatni, ha kellő anyagi eszközök is rendelkezésünkre állanak. Ezért fordulunk a magyar társadalomhoz, annak minden rétegéhez, hogy azokkal a fillérekkel, amelyeket alábbi aláírási ivünkön kérünk, — segítsék elő lerakni a magyar nemzet életrevalóságának egy újabb alapkövét.

A lelkes felhívást követő aláírási iven a M. U. Sz. pártoló tagjainak jogai és kötelességei vannak felsorolva. Résztvehetnek a szövetség közgyűlésein és ünnepein, viselhetik a szövetség művészi kivitelű jelvényét, a szövetség kiadványait kedvezményes áron szerezhetik meg s ennek ellenében csupán évi kettő korona tagdíjat fizetnek három évre terjedő kötelezettséggel.

Aláírási ivekkel szolgál Baronyi Arthur, a M. U. Sz. pénztárosa s a tagdíjak szintén az ő czimére (IV., Ferencz József-rakpart 18. sz.) küldendők.

Megemlítjük még, hogy a szövetség alapító tagjai 200 korona tagsági díjat fizetnek egyszersmindenkorra, egy év alatt törlesztendő négy egyenlő részletben.

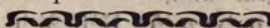
A Magyar Nép Művészete

szakértők és művészek
közreműködésével írta

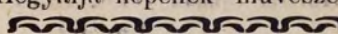
MALONYAY DEZSŐ.

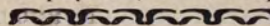

ÖT KÖTETBEN, TOBB SZÁZ
POMPÁS SZINNYOMATÚ
TÁBLAVAL ÉS MŰMELLÉK
LETTEL; EZREKET MEGHA-
LADÓ A SZÖVEG KÖZÉ
ccc NYOMOTT KÉPPEL. ccc

KIADJA:
A
FRANKLIN-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.

A most megjelenő első kötet a kalotaszegi vidéket, annak népét, viseletét, falusi életét, építészetét pásztor- és iparoskészségeit, házi iparművészetét (szövés, fonás, varrás, himzés, agyag-, fa-, csont-, bőr-, fémművesség, szobrászat stb.), templomait, temetője művészetét s népies eredetű műemlékeit ismerteti.

Az ezrekre menő illusztrációk a helyszínen gyűjtött és készült rajzok, tervek, fényképek kitünő reprodukciói. A fej- és zárólécetek, szövegképek, műmelléletek, színes műlapok sokasága olyan változatossá teszik a munkát, hogy hozzá hasonló gazdaságú eddigelé nem jelent meg a magyar könyvpiaczen.

A II. kötet az erdélyi székelység és Toroczkó, a III. a duntúli magyarság, a IV. és V. pedig a Nagy-Alföld, a Felvidék és az északkeleti Hegyalja népének művészetéről fog szólni.

A munka albumszerű nagy kvartalkú kötetekben, rendkívül finom papíron, ritka szép betűkkel jelenik meg.

az öt kötetből álló fényes
« kiállítású mű ára diszes »
« « kötésben 120 korona. » »

Megrendelhető két koronás havi
« részletfizetés ellenében is. »

LAMPEL R.

könyvkereskedése.

(WODIANER E. és FIAI) részvénytársaságnál Budapest,

VI., Andrásy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.

Előfizetési díj:

Negyedévre... 2 kor.

Félévre... 4 kor.

Egész évre... 8 kor.

Egyes szám 40 fill.

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
IX., Ferencz-körut
31. szám, I. em.Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekujv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club,

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunsztmártoni Csón.-Korcs.-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Óvári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rimaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljujhelyi Korcs.-Egylet,
Selmeczi Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó- Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegyl.
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székeslehelvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A test nevelése.*)

Apponyi ismét okos dologba kezdett. A testi nevelés reformját akarja befejezni. Adja Isten hogy legyen rá ideje.

Enquétet tartat, amelyen sok okos szó esik. Három főiránynak a képviselői ütköznek ott össze nemes tornában: a német tornarendszernek, az angol athletikának s a svéd tornának a hivei.

Nagyon helyes dolog, hogy Apponyi maga elnököl a nemzetközi áramlatok közepette. Mert neki, mint a nemzeti politika apostolának, bizonyosan eszébe jut, hogy az összes idegen rendszerekből tanulva végre is egy nemzeti testedző rendszert kell kiforrasztani, ami viszonyaink, s nemzeti szellemünknek legjobban megfelel.

Nagyon helyesen cselekedett Matolay Elek, mikor 1867-ben behozta a német tornát. Még helyesebben cselekedett gróf Esterházy Miksa, mikor 1874-ben behozta az angol athletikát. Helyesen cselekedett báró Barkóczy Sándor is, mikor a svéd tornának is teret nyitott az iskolában. Meg kell ismerni s ki kell próbálni mindenféle rendszert. De most már talán mé-

gis idejét multa, hogy az összes idegen rendszerek kizárólagos üdvössége fölött vitatkozzunk s a német tornász a „nyújtó“ rudjával döngesse az athletát, ez pedig a football labdájával verje fejbe a tornászt.

Az egyoldalú felfogások tömkelegéből az egyedül kivezető utirányt csak az Apponyi egyénisége adhatja meg, ez pedig, az ő szelleméhez hiven, nem lehet más, mint hogy nemzeti irányt és szellemet kell adni egész közoktatási rendszerünknek s így természetesen ennek keretében a testi nevelés rendszerének is.

Két világ-irányzat mozgatja korunkban az emberiséget: a természetességre, a naturalizmusra való törekvés és a nemzeti szellem, a nemzeti vonások föl kutatása és ápolása. Ez a két szellemi áramlat uralja a politikát, az irodalmat, a festőművészetet s uralnia kellene a közoktatást is.

Természetes eszközökkel nemzeti irányban nevelni: ebben az egy mondatban lehet kifejezni a közoktatás reformjának irányát, melyet Apponyitól várunk. A mostani enquète tárgya, a testi nevelés, csak egy része az egész nagy reformnak, mely az egységes nemzeti középiskola megteremtésében fog kicsucso-sodni. Sőt az enquète elé terjesztett három pont is csak egy része (de tán legfontosabb

*) A P. H.-ban a kedvelt Esti leveleket lapunk szerkesztője, Porzsolt Kálmán írja; ott jelent meg e cikk is a miniszteri értekezlet alkalmával.

része) a test nevelés reformjának, melyet évtizedekkel ezelőtt kezdtek meg, de aztán félbenmaradt.

A mai generáció persze már nem tudja, hogy ezek a reformtörekvések, amelyeknek most Apponyi szabad utat engedett, már több mint egy negyedszázadosak. A múlt heti enquèteen elhangzott eszmék mind el vannak könyvelve a ministerium irattárában s a Nemzeti muzeum könyvtárában, emlékiratok, hírlapi cikkek, enquète-jegyzőkönyvek, folyóiratok és könyvek alakjában.

Egy kis részem nekem is volt a dolgok menetében, amennyiben a legelső emlékiratot a testi nevelés reformja érdekében és ennek a reformnak a legelső részletes programját én irtam s adtam át Trefort Ágostonnak ezelőtt — huszonöt esztendővel. (A múlt heti enquète programmpontjai is benne voltak abban. Aztán Trefort fölszólítására — most áprilisban lesz huszonötéve. — Herkules címmel egy szaklapot alapítottam s a reformprogramot kiadtam. Egy napon Berzeviczy Alberttől, aki akkor államtitkár volt, levelezőlapot kapok, ezt máig is megőriztem, mert ebből indult ki a tornareform. Magához kért. Közölte velem, hogy elfogadja a programot s ekkor kérésemre megindultak az első testnevelési enquèteek. Csak a végeredményt jegyzem ide:

A huszonöt év előtti programomból megvalósultak a következők: az országos ifjúsági tornaversenyek ma népszerű intézménye behozatott; általán a versenyek rendezését bevették az iskolai tornába s intézeti és kerületi versenyeket is rendszeresítettek; a természetes testedzés, vagyis a szerek nélkül való tornázás, a gyaloglás, futás, ugrás, uszás, korcsolyázás és labdázásnak az iskolába vitele, játékterek és iskolai jégpályák készítése érdekében miniszteri rendeletek adtak ki. (Az öreg Klamarik egy pár levelező-lapját is őrzöm, mikor egy rendeletet kellett kiadni, mindig fölhivatott.) Én rendkívül éles támadásoknak voltam kitéve. De ma nagy elégtételt érzek, mikor egy-egy országos ifjúsági verseny alkalmával látom az ezernyi ifjúságot az ország minden részéből fölvonulni, jól esik látni, hogy

a fakó betű-barázdáimból mint nőtt ki egy nemzeti intézmény. Ma már az az ifjúsági verseny. Köszönet érte Berzeviczynek! De amikor az elsőt tartottuk, akkor még szegény magyar államnak annyi pénze sem volt rá, hogy az első verseny-programnak a kinyomatására tellett volna; azt a sajátomból fizettem.

Két programpontom azonban az akkori enquèteeken megbukott: az állami tornaképző intézet fölállítása s tornafelügyelők kinevezése. Most épen e két pontra hívta össze Apponyi az új enquèteet. Most tán keresztül megy.

Az egész testi nevelés attól függ ugyanis a jövőben, hogy miként neveljük a tornatanárokat. Erre a célra ugyanis nincs állami intézetünk! Hanem a kormány államsegélyt ad egy magánegyesületnek, a Nemzeti tornaegyletnek s ez rendez tornatanári tanfolyamokat. Én állami tornatanár-képzőintézetet indítványoztam, még pedig egy középiskola mellett, mert a gyakorlati tanárképzés megköveteli, hogy a tornatanárjelöltek közvetlenül lássák, hogyan kell ifjakat tornázni tanítani s testileg nevelni. A Nemzeti tornaegyletbe pedig e célra csak vendégképen kell hozni mindig egy-egy tornaterem-nélküli iskola növendékseregét. S a legnagyobb abszurdum, hogy tornaóra után fölhevült állapotban az ifjakat egyik intézetből a másikba vonultassuk az utcán gyalog.

Akkor a Nemzeti tornaegylet elnöke Hege-düs Sándor volt, a szabadelvű párt nagytekintélyű tagja. Ellene szólott indítványomnak s ez így megbukott. Ezért kellett huszonöt év múlva most újra enquète elé vinni ezt a kérdést. Remélhetőleg Apponyt nem fogja feszélyezni a régi szabadelvű párti pártfogás s az állami feladatot képező tornatanárképzést kiveszi az egylet kezéből. Helyette adjon inkább a derék egyletnek direkt állami segélyt.

Ha az állami tornatanár-képzőintézetet létesíti Apponyi s a tornafelügyelői intézményt is rendszeresíti, akkor nagy érdemeket szerez a testi nevelés reformja körül s rész fogja illetni a dicsőségből báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsost is, aki most a tornaügyek előadója a ministeriumban. S akkor legalább jó állásokba kerülnek mindazok, akik huszonöt éve — elleneztek e reformeszméket s engem

mindig élesen támadtak azok fölvetéséért. Én azt hiszem, hogy ki fogják sütni, hogy ők voltak a — kezdeményezők és én akadályoztam meg huszonöt éven át a természetes és nemzeti testnevelés reformját.

A középiskolai testi nevelés.*)

(Ankét a kultuszminisztériumban.)

(I. nap.)

Budapest, márczius 17.

Amióta a kultuszminisztérium vezetése Apponyi Albert gróf kezében van, örvendetes jeleit tapasztalhatjuk annak, hogy közoktatási kormányunk az idők intő szavát megértve, mind nagyobb és nagyobb súlyt helyez a testi nevelés kérdéseire. Sportegyesületeink, amelyek önzetlen lelkesedéssel szolgálják a magyar faj erősítésének nemes eszméjét, javaslataikkal, kéréseikkel nem találnak immár siket fülekre a minisztériumban, ahol Barkóczy Sándor báró miniszteri tanácsos Apponyi gróf intenczióinak helyes interpretálásával, modern szellemben intézi a testnevelési ügyeket. Minden javaslat megfontolásra, minden arra érdemes kérelem teljesítésre talál, mint pl. legutóbb az Olympiai Bizottságé, amely most már egészen bizonyosan megkapja a londoni Olympiád alkalmából a magyar sport méltó képviseltetésére okvetlenül szükséges negyvenezer korona állami segílyt. Ha meggondoljuk, hogy az előző kormányok idején tízezer korona volt a maximális összeg, amit nagy kunyorálás után az ilyen nemzeti célra kapni lehetett, szemünk előtt áll a különbség, amely a régebbi és a mostani állapotok között ebben a tekintetben is fennáll.

A kultuszminiszter legújabb akciója a középiskolai testgyakorlás testi nevelés régóta sürgetett reformálását célozza. A nemzet jövőendő erejének alapjait kétségtelenül a középiskola rakja le s ezért megszire kiható jelentősége van annak a törekvésnek, hogy a testi nevelést, amely pl. Angliában egyenlő gondozásban részesül a szellemi neveléssel, nálunk is helyes irányba tereljük. A német tornát, amely a maga ferdeségeivel, kinövéseivel egyetemben minden felügyelet nélkül burjánzott iskoláinkban, modern alapokra kell fektetni, elhagyni belőle a fölösleges, sőt itt ott veszedelmes részeket, ezek helyett beiktatni a sokkal megfelelőbb svéd tornát és mindenk fölöött kellő helyet biztosítani az athlétikának és általában a szabadtéri testgyakorlatoknak, meg játékoknak. Az a szellem, amely ma Angliából kiindulva az egész művelt világon oly domináló jelentőségre jutott a testi

nevelés terén, teljesen megegyezik a magyar ember lelkületével, amely a szabad levegő után vágyakozik s az egyéniséget akarja érvényre juttatni a tömeg szolgálai drillje fölött.

Azon az ankéten, amely Apponyi gróf meghívására tegnaff kezdte meg tanácskozásait, alapos megvitatás alá kerülnek ezek a kérdések. Már az első napon is igen jelentős nyilatkozatok hangzottak el, maga az elnöklő miniszter, továbbá sportéletünk egyik kitünő vezérferfia, Andrassy Géza gróf, azután Liebermann Leó professzor, Gerenday György dr., Sztankovits Szilárd a M. A. Sz. titkára, Polónyi Dezső dr. orsz. képviselő, stb. részéről, amely nyilatkozatok és fejtegetések igen becses anyagot adnak e kérdés megoldására. Megnyugtató, hogy a tornászirányzat nagy számmal résztvevő képviselői részéről is nagyobbára olyan kijelentéseket hallottunk, amelyek az eddigivel szemben konciliánsabb magatartásra engednek következtetni s azt mutatják, hogy a korszellem követelményeitől ezek a körök sem tudnak teljesen elzárkózni.

A tegnapi első napról a következő részletes tudósítás számol be:

Az ankéten Apponyi Albert gróf vallás- közoktatásiügyi miniszter elnökölt. Részt vett benne Molnár Viktor államtitkár is. Ott voltak továbbá a kultuszminisztérium képviselőiben Barkóczy Sándor báró és Morlin Emil dr. min. tanácsosok Gotthard Zsigmond dr. osztálytanácsos, Weidinger Gyula dr. fogalmazó, aki a jegyzőkönyvet vezette és Cselötey Lajos dr. fogalmazó. A honvédelmi minisztert Sáray Szabó Lajos százados képviselte. A meghívottak közül megjelentek gr. Andrassy Géza orsz. képvis., a M. A. C. elnöke, Gerenday György dr., Sztankovits Szilárd, Kun Gyula, Bernáth Béla, Muzsa Gyula és Polónyi Dezső dr. országgyűlési képviselők, Demény Károly, Iszer Károly, dr. Klunathy Jenő, Ottó József dr. tornatanár, megbízott tornafelügyelő Bély Mihály székesfővárosi tornafelügyelő, Maurer János, a tornatanítóképző művezetőigazgatója, megbízott középiskolai tornafelügyelő, Szemző Lajos pölgári iskolai igazgató, tornatanító, Oherolly János tanítókézző intézeti tornatanár. Liebermann Leó dr. a közegészségtan tanára a budapesti egyetemen és az iskolaorvos egészségntanárvizsgáló bizottság elnöke, Juba Adolf dr. középiskolai egészségntanár, Maleczki Román, és Vermes Lajos.

A tanácskozást Apponyi Albert gróf nyitotta meg, hangsúlyozvo azt a nagy fontosságot, amelyet a testi nevelés ügyének tulajdonit. A testi nevelés azáltal, hogy a modern betegségektoél, az idegélet tultengésétől fölszabaditja a szervezetet, egyszersmind a lelki életet is egészségessé teszi, az ember érzelmi és gondvilágát is minden modern kificzamodottságtól megóvni segíti. Szükséges a testnevelés ügyének (vezetésében, egyöntetü és tervszerü megállapodottsághoz jutni. Ezért három általánosán megfogalmazott kérdő-

*) A „Magyarország” tudósítása.

pontot terjeszt be az értekezlet elé. A kérdőpontok szövege a következő: 1. Megfelel-e a középiskolai tornatanítás jelenlegi módja és rendszere az e részben támasztható jogos követeléseknek? 2. Szükséges-e a középiskoláknál a tornafelügyelet rendszeresítése és ha igen, minő módon? 3. Milyen legyen a középiskolai tornatanárok képzése és képesítése?

A vita ezzel az első pontra nézve megindult.

Liebermann Leó dr. a szertornázás hibáit fejtegeti. Hibái, hogy nem lehet individualizálni, hogy csak rövid időben történik s hogy training nélkül káros hatású lehet. Ezért a szertorna mint kötelező tárgy, elhagyandó. A szabadgyakorlatok is reformálandók. Ezek nem kommandóra, hanem előtornászok után végeztessenek és pedig lehetőleg naponta 10—15 percig, hogy ne az agy, hanem csak a szem vétessék igénybe. A labdarugást durvának és veszedelmesnek tartja. A játékdélutánok helyett játékkirándulásokat javasol. Általában a szabadtéri testgyakorlás mellett foglal állást.

Andrássy Géza gr. nagyhatású felszólalásában a szabadtéri játékok tervszerű és rendszeres felkarolását, a testgyakorlás reformját sürgeti. Gyakorlati feltevésekkel illusztrálja, hogy azok a játékok és sportok, melyek bizonyos veszedelemmel járnak, csak fokozzák a bátorságot, küzdőképességet és fontos lelki tulajdonságokat fejlesztenek.

Demény Károly a M. O. T. E. Sz. és B. B. T. E. kiküldöttje kéri, hogy a testneveléssel foglalkozó egyesületeket és szövetségeket szólítsa fel a miniszter alaptévő memorandum kidolgozására. A testgyakorlás mai módja és módszerei alapos reformra szorulnak. Középiskolai testgyakorlásunk rendszerébe bele kell vinni bizonyos hasznos élettani hatásokat célzó svédrendszerű gyakorlatokat és szabadtéri gyakorlatokat.

Sáray Szabó Lajos százados, a honvédelmi miniszter képviselője érdekes előadást tartott a katonai gyakorlatokról. A honvédelmi miniszter most huszonhét középiskolában tesz kísérletet a katonai kiképzéssel. Az iskola ne játszsze katonásdit. A katonák csak azt akarják, hogy a középiskolából kikerült ifjak edzett testtel, lélekkel, akaraterővel, a rend és a fegyelem iránti érzéssel, férfias, katonás szellemmel, a rendgyakorlatban és a céllovészetben való némi jártassággal lépjenek ki a középiskolákból.

Kun Gyula régi tornász álláspont mellett szól a védi a szertornát.

Gerenday György dr. a M. A. Sz. alelnöke azt mondja, hogy a testnevelésnél az orvosnak nagyobb szerepet kell adni. Kisebb csoportokba kell a gyermekeket osztani, hogy minél jobban fejlődjenek. A szabadtéri sportok mellett tört lándzsát.

Juba Adolf dr. azt hangoztatta, hogy az élettani alapelveknek kell érvényesülni a testmozgások megválasztásánál.

Maleczky Román védelmébe veszi a footballt, amelyet a felsőbb osztályok tantervébe óhajt beilleszteni. Szükségesnek tartja a szabadtéri játékokat is.

Sztankovits Szilárd, a M. A. Sz. titkára tartott ezután rendkívül alapos készületségre valló s nagy figyelemmel hallgatott, igen tartalmas előadást, melyből kiemeljük a következőket:

A középiskolai tornaterv teljes és gyökeres reformra szorul. Tekintettel a középiskolai tanulók kora és testalkata és ennélfogva a testnevelési célok tekintetében is fennforgó különbségekre, szükséges két fő korosztályt (4 alsó, 4 felső osztály) megállapítani és ehhez képest a testnevelési elvek és szabályok is külön állítandók össze a két fokozatra.

Tisztázandó torna módszere és rendszere. Az eddigi német rendszer helyébe a svéd rendszer veendő. mert a svéd rendszer élettani alapokon nyugszik és a test minden szervének és izmának egyenletes fejlesztésére törekszik. A német tornarendszer szergyakorlati lehetőségei kiküszöbölendők, mert amint Mosso turini tanár vizsgálatai is beigazolták, élettani szempontból majdnem teljesen értéktelenek és helyükbe a svéd tornarendszer szereit hozandók be. A kultuszminiszter fél év előtt elrendelvé a svéd tornagyakorlatok alkalmazását, a további teendő volna e rendszernek fokozatos és végül teljes alkalmazása a középiskolában.

Eddig a torna volt a testi nevelés gerince, ezen túl a szabadtéri sport, az atlétika legyen az, míg a torna mint testegyenészeti, nevelő, fegyelmező elem, mintegy szurrogátum szerepeljen. Az angol testnevelési elveket észszerűen kell keverni a speciális magyar szempontokkal. A sport, szabadtéri gyakorlatok, játékok nagyobb mérvben karolandók fel, úgy, hogy a középiskolai testnevelés gerince a szabadtéri testmozgás legyen. Nagy gond fordítandó azonban arra, hogy a szabadtéri gyakorlatok megfelelően összhangba hozassanak a pedagógiai szempontokkal. E célból iskolai sportkörök alakítandók minden középiskolában, amelyek a rendelkezésre álló szabad időben szervezik a tornatanár és más tanerők felügyelete és vezetése mellett a gyakorlatokat, mérkőzéseket, versenyeket, játékokat stb.

A testgyakorlási órákat általában szaporítani kell. Szól arról, hogy világszerte mozgalom indult meg a testnevelés reformjára vonatkozólag. Ismerteti a francia athlétikai szövetség kongresszusán történeteket, György görög herceg memorandumát, a melyek mind a szabadtéri irányzat mellett szólnak.

Maurer János védi a szertornát, de nagyon fontosnak tartja a szabadtéri gyakorlatokat és a céllovést.

Ottó József dr. kilencz pontból álló javaslatot terjeszt az ankét elé a tornatanítás reformjáról, játékterekről, céllovészetről, szabad-téri játékokról, iskolaegészségügyről, stb.

Bernáth Béla orsz. képviselő a tornát akarja alapul megtartani, de kiegészítve a korszellem követelményeivel.

Polónyi Dezső dr. orsz. képviselő ellene van a tornának és a német szergyakorlatoknak. Unalmasak, lélekölők ezek, a tanulók nem szeretik, sőt sokszor megutálják azokat. Poros, egészségtelen a levegő, a tornacsarnokokban. Ezzel szemben a szabadtéri testnevelés előnyei a tiszta levegő, a napfény hatása a szivre, tüdőre. A gyermek gyönyört, élvezetet talál a játékban. Spenczer Herbert is azt hangsúlyozza nevelésében, hogy a mesterkélt alaki gyakorlatok sohasem pótolhatják a szabad játékokat, amelyekre a természet utal.

Bély Mihály elismeri, hogy a tornatanítás reformra szorul.

Este félnyolcz órakor Apponyi elnök a tanácskozás folytatását márczius 18-ára, szerdán d. u. 4 órára halasztotta. Ekkor tovább tárgyalják az első pontot, melynek befejezése után a harmadik pontra térnek át s végül kerül majd sor a másodikra.

(II. nap.)

Budapest, márczius 19.

Nagy érdeklődés mellett folytak tovább a kultuszminisztériumban a középiskolai testnevelés ügyében egybehívott értekezlet tanácskozásai. Az anketén, amelyen ezuttal is maga Apponyi miniszter elnökölt, befejezték a program első pontjának tárgyalását. Az első pont tudvalevőleg arról szól, hogy megfelel-e a középiskolai tornatanítás jelenlegi módja és rendszere az e részben támasztható jogos követelményeknek?

A diskusszió elején Demény Károly rekriminálta Polónyi Dezsőnek tegnapelőtt elhangzott azt a kijelentését, hogy a középiskolai tanulók utálják a tornát, annak egyoldalúsága és lélekölő unalmassága miatt. Polónyi fentartotta állítását, amelyet azután később Liebermann professzor ad hoc gyűjtött statisztikai adatok alapján, frappáns hatással erősített meg. Igen figyelemreméltó felszólalást tartott a szabadtéri sportok, különösen a football érdekében Muzsa Gyula orsz. képviselő.

Az első pont tárgyalásának vége felé szólalt fel Lauber Dezső, a Magyar Athlétikai Club titkára, akinek eszmékben gazdag, meggyőző argumentumokkal támogatott beszéde, amely alkalmas volt egyes homályos pontok megvilágítására és különböző félreértések eloszlatására, általános érdeklődéssel találkozott. Lauber természetesen alapos reformokat sürgetett a tornatanítás terén s nagy erővel foglalt állást az athletika, a szabadtéri sport mellett.

A harmadik pont tárgyalásánál, amely arról szól, hogy milyen legyen a középiskolai tornatanárok képzése és képesítése, egy kérdésre válaszolva, felszólal

az elnök, Apponyi Albert gróf miniszter is, tanuságot téve a kérdésben szerzett tájékozottságáról. Kivülről Liebermann Leó dr., Demény Károly és Sárosi Szabó Lajos százados hozzászólásai érdemeltek különösebb figyelmet.

Az anketén különben tegnap már jóval határozottabban domborodott ki az athletika és a tornászirányzat közötti eltérés. Konstatálni kell azonban, hogy míg az athlétikai, általában a szabadtéri irányzat képviselői, hiven elveikhez, vas következetességgel küzdenek álláspontjuk mellett, a tornászok szereplésében nem észlelhető ez az egyöntetűség. Közülük a modernebbek — igen helyesen — lényeges engedményeket tesznek a szabadtéri testgyakorlásnak, de a maradiak, akik mellett hatástalanul gördült tova az idők kereke, még mindig az ő lomtárba való fegyverzetükkel vivják Don Quijote harcukat. Szerintük ma is a német torna az egyedüli üdvözítő, s amikor teljesen lefegyverzik őket, hát avval próbálnak megint felülkerekedni, hogy az athlétikát és rokonsportjait egyszerűen ki akarják sajátítani s beolvasztani a torna fogalma alá. Természetes, hogy ilyen módon ma már a laikusokat sem lehet megfélemlíteni.

Részletes tudósításunk a tegnapi tanácskozásról a következő:

Az anketén jelen voljak: Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter mint elnök, a minisztérium részéről Molnár Viktor államtitkár, Barkóczy Sándor báró és Morlin Emil dr. min. tanácsosok, Gotthard Zsigmond dr. osztálytanácsos, Cselőtey Lajos dr. fogalmazó, Weidinger Gyula dr. segédfogalmazó, jegyzőkönyvvezető. A meghívott testületek képviselőiben: Bernáth Béla, Muzsa Gyula és Polónyi Dezső dr. orsz. képviselők, Gerenday György dr., Liebermann Leó dr., Demény Károly, sárosi Szabó Lajos százados, Klupathy Jenő dr., Sztankovits Szilárd, Lauber Dezső, Iszer Károly, Kun Gyula, Bély Mihály, Maurer János, Ottó József, Juba Adolf dr., Oherolly János, Szemző Lajos, Maleczky Román, Vermes Lajos.

A tanácskozás megnyitása után Szemző Lajos iskolaigazgató volt az első szónok, a rideg tornász-álláspontnak adva kifejezést.

Demény Károly, mint a testedző egyesületek szövetségének képviselője, szembeszáll Polónyi Dezső orsz. képviselő, az anket első napján kifejtett nézetével, mintha a torna, különösen a szertornázás unalmas és érdektelen volna a tanuló ifjuságra. Fájdalommal látja a sajtóban is felmerülni ezt a jelszót, hogy el kell törölni a tornacsarnokokat.

Polónyi Dezső orsz. képviselő erre válaszolva, kifejti, hogy az ország több középiskolájában tett tapasztalataira alapítva tette megátadott kijelentését, melyet ezentul is fentart.

Muzsa Gyula orsz. képviselő: két felfogás dominálja az anketot: a tornászati és az athlétikai. Kun tanácsossal szemben a football-játék mellett tör lánd-

zsát, amelyet a jövő Magyarország nemzeti játékanak tart. A mai tornarendszerből ki kell küszöbölni a lényegtelen dolgokat. Idéz Apponyi cikkéből, a *Revue de Hongrie*-ből, amely így végződik: *Salus Hungariae suprema lex esto.*

Kun Gyula tanácsnok: Szól a pedagogia és az athletika elvei közötti kapcsolatról, amelyek között nem szabad ellentétet keresni. Azt akarjuk, hogy az athléták képességei is pedagógiai alapból kiindulva fejlődjenek. Fentartja football-ellenes nyilatkozatait s támadja az athlétikai eszméket.

Vermes Lajos zürzavaros lényegtelen felszólalása után.

Iszer Károly nagy feltűnést kelt azzal, hogy határozottan és élesen ellene nyilatkozik az athletika behozatalának; károsnak tartja azt, amely megrontja a fiatalságot. Ellensége a svéd tornának is, mert szerinte a jelenlegi szerekkel ugyanazokat a hatásokat lehet elérni. Azt látja, hogy a középiskolai fiatalság demoralizálva van s ezen a katonai fegyelem behozatalával akar segíteni. A tornatanárképzés rendszerét megfelelőnek tartja, csak a tornatanárok tekintélyének emelését sürgeti.

Lauber Dezső a Magyar Athletikai Club titkára, tartotta meg ezután nagyszabású beszédjét, melyből kiemeljük a következőket:

Mi a testnevelés? A test hozzászoktatása a fáradtság elviseléséhez s így munkabíróvá való tétele. Nem a testi erő fokozása a cél, hanem az életerőt kell fokozni. Így tehát nem az izmokat, hanem az életszerveket kell erősíteni. A kontinensen mindenütt reformálják a testnevelési rendszert, ott, ahol alapja, gerince a torna volt. A szabadtéri gyakorlatokra térnek át, azoknak engednek tért. Vitatkozni sem kell arról, hogy ez a helyes irány, ez a modern eszme. Ez Angliából származott át a kontinensre. Ezt az eszmét a sportélet vette át először. Hazánkban Esterházy Miksa gróf, a MAC. alapítója hozta be 1875-ben s tüzte ki a MAC. feladatául. Köszönetet mond a MAC. nevében a miniszternek, hogy az ankétre meghívta a Magyar Athletikai Clubot, amely három évtizeddel ezelőtt első uttörő volt s ezekért az eszmékért működött mindenkor. A sportéletből mennek át az athlétikai eszmék az iskolába.

Amikor így új irányt viszünk be az iskolákba, a következő kérdések merülnek fel:

1. Mekkora tér adassék az új irányzatnak a szabadtéri gyakorlatnak?

2. Milyen szerep jusson az eddig ott uralkodott tornának?

3. A torna részére így fenmaradó redukált keretben az eddigi tornarendszer maradjon-e fenn, vagy maga is jobbal cseréltessek-e fel?

A szabadtéri gyakorlatok legyenek a gerincei a testnevelésnek. A torna, mint fegyelmező elem, mint

e rendszer kiegészítése volna beillesztendő. Ugy kell átalakítani az egész rendszert, hogy a tanulónak kedve legyen hozzá. A nemes vetélkedésnek épp úgy helyt kell adni, mint az önképzőkörökben. Azt mondják, hogy athlétikai rendszert nem lehet elképzelni, amelyik elbirja a tömegek felnevelését. Ezzel szemben utal Angliára, amely megtalálta a szabadtéri testneveléshez szükséges rendszert. Csatlakozik Sztankovits javaslatához az iskolai sportkörök alapítása s a nyilvános iskolák athlétikai ligája tárgyában.

A tornának fentartott részben is át kell venni a svéd rendszert, amely fiziológiai alapon létesítette a tornaszereket s a hozzávaló gyakorlatokat. Az athlétikánál károsnak mondják a traininget és a versenyt. Az előbbieket illetőleg már régen megczáfolták a felhozott érveket; versenyzés pedig van szellemi téren is. Jutalmat kap a jó tanuló s az önképző körben is tér nyílik a versenyzésre; miért ne lehetne tehát verseny a testi ügyességben és erőben is? Abban a tekintetben, hogy az athlétikából mennyit lehet átvinni a pedagógiai elveknek megfelelőleg a középiskolába, természetesen figyelembe kell venni az orvosi szempontot is.

Ezután, mivel még számos felszólaló iratkozott fel s az idő már fél 8-ra járt, Apponyi Albert gróf elnök a tanácskozás folytatását csütörtök délután 4 órára tüzte ki. Ekkor befejezik a harmadik pont tárgyalását s áttérnek a második pontra, amely a tornafelügyeletről szól.

(III. nap.)

Budapest, márczius 20.

Mögöttünk van immár a testnevelési ankét, a mely háromnapos tanácskozás után tegnap este befejeződött. Most, amikor nyugodtan végigtekinthetünk a három nap eseményein, elmondhatjuk, hogy az ankét meghaladta várakozásainkat. Színvonala határozottan előkelő volt, s ezen nem ronthatott az az egy-két oda nem való, komolyságot és szaktudást nélkülöző felszólalás, amely olyanok részéről esett, akiket bizonyára csak tévedésből hívtak meg a tanácskozásokra. Az egyes kérdőpontok körül magvas, tartalmas eszmecsere fejlődött ki s a diskusszió egész anyaga rendkívül becses adatokat nyújt a szóban forgó kérdések tisztázására. Mindenesetre helyes lesz, ha az elhangzott beszédeket egész terjedelmükben kinyomatják s közrebocsájtják.

Ami az ankét praktikus értékét illeti, úgy hiszünk, hogy ebben a tekintetben nincs mit aggódnunk.

Apponyi miniszter, aki a legnagyobb figyelemmel nézte a tanácskozásokat, minden komoly felszólalást megfontolás tárgyává tett s az ankét során tett nyilatkozatait, valamint záróbeszéde arról tettek tanuságot, hogy az egész témáról már is alapos tájékozást szerzett. Hogy pedig a testi nevelés nagyfontosságú kérdései iránt a kellő és helyes érzékkel viseltetik, azt bebizonyította már maga az ankét összehívása. Apponyi

Albert, mint igazi européer, aki nyitott szemekkel jár az élet utain, kétségtelenül hivatott arra, hogy az elhanyagolt, züllésnek indult iskolai testi nevelést helyes alapokra fektesse, a modern követelményekkel összhangzásba hozza.

Apponyi teljes mértékben méltányolja a testi nevelés nagy nemzeti jelentőségét, látja az eddig elkövetett hibákat, ismeri a külföld állapotait s most az ankéten hallottakból erős judiciummal fogja kiválaszthatni mindazt, ami nemzetünknek ezen a téren javára szolgálhat.

A tegnapi befejező nap — hogy ennek eseményeiről is általános képet nyujtsunk — határozottan az athletika, a szabadtéri irányzat napja volt. Ennek az irányzatnak a hívei domináltak az egész vonalon, s szónokaik bebizonyították, hogy nemcsak az u. n sportpolitikához értenek, hanem alapos ismerői a szőnyegen forgó tárgyaknak minden tekintetben. Tudásuk, tapasztalatuk fegyvertára tökéletes diadalt aratott az ellentábor fölött, amely a maga kapkodásával, rendszertelenségével a fejtelenség lehangoló képét mutatta.

A vezérszónok ezuttal Sztankovits Szilárd a Magyar Athletikai Szövetség titkára volt, aki már az első napon is oly nagy hatással szolt hozzá a tárgyhöz. Beszéde valóságos monografiája volt a felvetett kérdéseknek. Kiterjeszkedett minden részletre, megfelelt minden észrevételre, visszavert minden támadást. Azoknak, a kiknek az angol példák nem imponáltak, Amerikából hozott olyan argumentumokat, amelyekre csak néma csodálkozás lehetett a válasz az ellenfelek részéről. A tornatanárképzés reformját illetőleg oly precizitással kidolgozott tervezetet nyujtott be, amelyet bátran azonnal ki lehetne adni miniszteri szabályrendelet gyanánt. Ismertette a kiváló külföldi szaktekintélyek felfogását, mindenre konkrét adatokat hozott fel. A szabadtéri sportok apológiája, a nagy készültség, komoly szakismeret diadala volt ez a beszéd, amelynek — miként az egész ankétnek is — az a tanulsága, hogy a nagyhangu frázisok, az általánosságban mozgás ma már legfeljebb efemer sikereket biztosíthatnak.

A tornatanárképzés után letárgyalták a tornafelügyelet ügyét is, mire Apponyi Albert gróf záróbeszéde fejezte be az ankétet. A miniszter zárószavai reaszumálták a tanácskozás anyagát, de ezenfelül egy igen-igen lényeges nyilatkozatot is tartalmaztak. Ez a nyilatkozat arról szoltott, hogy a miniszter az egész középiskolai oktatást, szellemit és testit egyaránt reformálni óhajtja és célja az, hogy az egyensúlyt a lelki és testi nevelés között helyreállítsa. Ebben a tekintetben — ugymond Apponyi — Anglia találta meg a legszerencsésebb megoldást s így a leghelyesebb reform az lesz, a mely az angol mintát a magyar viszonyokkal okosan össze tudja egyeztetni.

Örvendetes, megnyugtató a miniszternek ez a kijelentése a modern testi nevelés, a magyar nemzeti

érdek minden igaz barátjára nézve, egyben garancia arra, hogy ez az ankét nem üres szalmacséplés.

Részletes tudósításunk a következő:

A tornatanár-képzés. Maurer János a tornatanárképző igazgatója elismeri, hogy szükség van reformokra s arra, hogy a tornatanárképző modernizáltassék. A Nemzeti Tornaegylet javaslatát ajánlotta a miniszter figyelmébe, amelyet a minisztérium felhívására a tornaegylet kidolgozott. A tornatanároknál szükségesnek tartja, hogy azok az egészségtant, élettant, az első segély nyujtását továbbra is tanulják. A katonai nevelésre vonatkozólag az a véleménye, hogy az iskolának nevelőnek kell lenni, de abból kaszárnját nem szabad csinálni. Helyesli a tornafelügyelői állások szervezését, a kultuszminisztériumban tornareferensi állással együtt.

Oheroly Jenő szerint az államnak kell átvenni a tornatanárképzést.

Juba Adolf dr. Sztankovits hétfői beszédével foglalkozva, hosszan fejtegeti Mosso turini tanár munkálatait, aki egyedül foglalkozott az emberi test erőkétségének, fáradásának megvizsgálásával fizikai műszerek segélyével s aki ezek alapján az athletikát magasan föléje helyezi a tornának. Elismeri Mosso érdemeit, de álláspontját azért nem fogadja el feltétlenül, mert még mások vizsgálati nem erősítették meg. Szükségesnek tartja, hogy a tornatanárképző jelöltjeit orvosi tárgyakban is kiképezzék ezentul. Azt hangoztatja, hogy a céllövészetet ki kell venni a testgyakorlásból, mert ez a hadsereg feladatába vág. Fialtal gyermekek kezébe fegyvert adni nem czélszerű.

Bély Mihály hangoztatja, hogy a tornatanárképzést az eddigiről szélesebb és tudományosabb alapra kell helyezni. Az új tornatanár-képző hároméves kurzussal bíró főiskola legyen. A nagyobb iskolákban a tornatanár mellé segédtanár alkalmazását sürgeti.

Sztankovits Szilárd a Magyar Athletikai Szövetség titkára tartotta meg most beszédét, a melynek főbb részei a következők:

Felszólaltak még Sztankovics Szilárd, Polónyi Dezső, aki egy testnevelési tanács és a kultuszminisztériumban testnevelési osztály felállítását sürgeti, Kun Gyula, Bély Mihály, Oheroly János, Demény Károly, akik mindannyian elismerték, hogy a tornafelügyelői intézményre határozottan szükség van, véleményeltérés csak a tekintetben merült fel, hogy hány legyen a tornafelügyelők száma (3—12) és hogy főigazgatóságok szerint vagy egyéb módon állapíttassék meg a felügyelői kerület.

Végül Kun Gyula fővárosi tanácsnok az összes megjelentek nevében mély halálját nyilvánította a kultuszminiszternek az ankét rendezéseért.

Az ankét erre Apponyi Albert gróf kultuszminiszter éltetésével véget ért.

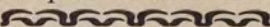
A Magyar Nép Művészete

szakértők és művészek
közreműködésével írta

MALONYAY DEZSŐ.

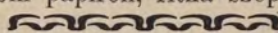

ÖT KÖTETBEN, TOBB SZÁZ
POMPÁS SZINNYOMATÚ
TÁBLAVAL ÉS MŰMELLÉK
LETTEL; EZREKET MEGHA-
LADÓ A SZÖVEG KÖZÉ
ccc NYOMOTT KÉPPÉL. ccc

KIADJA:
A
FRANKLIN-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.

A most megjelenő első kötet a kalotaszegi vidéket, annak népét, viseletét, falusi életét, építészetét pásztor- és iparoskészségeit, házi iparművészetét (szövés, fonás, varrás, himzés, agyag-, fa-, csont-, bőr-, fémművesség, szobrászat stb.), templomait, temetője művészetét s népies eredetű műemlékeit ismerteti.

Az ezrekre menő illusztrációk a helyszínen gyűjtött és készült rajzok, tervek, fényképek kitűnő reprodukciói. A fej- és zárólécetek, szövegeképek, műmelléletek, színes műlapok sokasága olyan változatossá teszik a munkát, hogy hozzá hasonló gazdaságú eddigelé nem jelent meg a magyar könyvpiaczen.

A II. kötet az erdélyi székelység és Torockó, a III. a duntúli magyarság, a IV. és V. pedig a Nagy-Alföld, a Felvidék és az északkeleti Hegyalja népének művészetéről fog szólni.

A munka albumszerű nagy kvartalkú kötetekben, rendkívül finom papíron, ritka szép betűkkel jelenik meg.

az öt kötetből álló fényes
« kiállítású mű ára diszes »
« « kötésben 120 korona. » »

Megrendelhető két koronás havi
« részletfizetés ellenében is. »

LAMPEL R.

könyvkereskedése.

(WODIANER E. és FIAI) részvénytársaságnál Budapest,

VI., Andrásy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.